

Ali takvo društvo se može izgraditi na takvoj prirodi pčele. Promenite, kad bi mogli, prirodu njenu, učinite svaku pčelu sposobnom za oplodjenje, – svršeno je s rojem, jer će sad svaka majka gledati da njena alveola bude najbolja i da bude najviše hrane spremjeno za njeno potomstvo.

Marksizam je hteo, otprilike, obrnutu stvar od ljudskog društva, koje ima drukčiju biološku, psihološku i duhovnu osnovu – da napravi nešto nalik na roj.

U ogromnom narodnom iskustvu nalazi se sabrano saznanje, da se i pojedinci i narodi opredeljuju vrlo često i isključivo nematerijalnim i nesebičnim razlozima, i da su zbog toga voljni podneti ogromne žrtve.

Narod zna da je nematerijalno veće i teže od materijalnog, i ako je i ovo važno. Ali će se zbog materijalnog ipak manje žrtvovati nego zbog nematerijalnog, – a to ne bi moglo biti kad bi obrnuto bilo tačno.

Ako čovek kupuje nešto materijalno, on će žrtvovati samo toliko koliko ta materijalna stvar u njegovim očima vredi. Čim pređe granice vrednosti, on neće više hteti za tu stvar da da.

Za nematerijalne stvari daje i sam život. Bez toga nema vrednosti. Često se pak život daje, naročito među seljacima, za brazdu zemlje, pa bi se otuda reklo: eto slučaja da se život daje i za jednu beznačajnu vrednost. Međutim, baš taj slučaj pokazuje da se život ne daje za brazdu materijalnu, već za čast junačku i ponos povređen zauzimanjem brazde zemlje, koja pripada njemu i koju kao takvu on i njegovo junaštvo treba daštite.

Narodi osećaju, da u tome čudesnom okeanu životnom nije i ne može sve biti materija. Pre su u stanju shvatiti, da je i materija emanacija duha, nego da su život i ono što zovu duhom izlivi materije. Još je manje narodnom iskustvu moguće shvatiti životni i vaseljenski poredak bez božanske prošlosti.

Pri tom su ateisti i materijalisti dalje od prave nauke, nego što je sam narod sa ovakvim svojim shvatanjem. To dokazuje, uostalom, i činjenica, da su najveći predstavnici nauke u većini bili daleko od materijalističkog i ateističkog pogleda na svet. U najvećem broju oni su se ustručavali da prihvate zaključke materijalista i ateista, a u znatnom broju su bili sami na suprotnoj strani svojim mišljenjem i verovanjem. A iz toga se da zaključiti samo jedno: danauka ne opravdava filozofski stav materijalista i ateista.